

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

TELEFON: CHELSEA 3878

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NEW YORK, FRIDAY, JULY 26, 1929. — PETEK, 26. JULIJA 1929.

TELEFON: CHELSEA 3878

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

PAPEŽ PIJ XI. VČERAJ PRVIČ IZVEN VATIKANA

NAD DVESTOTISOČ LJUDI JE BILO PRIČA SVEČANIH IN ZGODOVINSKIH CERIMONIJ

Izra leta 1870 ni bil do včeraj noben papež izven vatikanskih zidov. — Svečano zvonjenje v 400 cerkvah. — Nad trgom sv. Petra so krožili zrakoplovi. — Vojaštvo je vzdrževalo red. — Papeški blagoslov.

VATIKANSKO MESTO, 25. julija. — Še nikdar se niso v Rimu vrstile take svečanosti kot je bila današnja procesija, katere se je udeležilo na tisoče seminaristov, duhovnikov, škofov in drugih cerkevnih dostojarstvenikov. Konceri procesije se je nahajal papež Pij XI., prvi papež ki je izra leta 1870 stopil iz Vatikana.

Zbranih je bilo več kot dvestotisoč ljudi iz vseh krajev sveta, katerim je podelil papež svoj blagoslov.

Zvonilo je v vseh 400 cerkvah, nad Vatikanom in ozemljem papeževe države so krožili aeroplani, igrale so vojaške godbe in vojaštvo je tako uzorno skrbelo za red, da ni prišlo do nikakih neredov.

Papež so prinesli na nosilnici, poleg katere je stopalo štiriindvajset gardnih vojakov.

Ko ga je ljudstvo ugledalo, so se oglasili kriki: — "Viva il Papa!" Vseprek je kričalo in nazdravljalno, dasi so bile javne demonstracije strogo prepovedane.

Nič manj kot 15,000 vojakov je bilo treba, da so zadreževali ogromno ljudsko množico. Po procesiji je trajalo več kot pol ure, predno se je množica razšla. Ko so nesli papeža mimo vojakov, so stali "pozor".

Med gledalci je bilo na tisoče Amerikancev, ki so bili vsi prevzeti od neobičajnega bleska in razkošja.

Oblasti so areturale dvajset kinematografistov, ki so slikali prizore. Kmalu nato so bili izpuščeni, toda filmov niso dobili nazaj.

HUDA VROČINA V NEW YORKU

VELIK POŽAR V BERLINU

Termometer je kazal 89 stopinj. — Dva sta umrila na posledicah vročine. — Pomanjkanje vode v New Jersey.

Eksplozija v plinski napravi je ogrožala tudi tovarno ameriške družbe, zarotili s Kitajci v namenju, da uničijo mušnijska skladischa.

Vročina je včeraj zopet pritisnila v mestu New Yorku. Toplomer je poskočil do 89 stopinj, in pripetila sta se dva smrtna slučaja, ki sta bila direktna posledica vročine.

Toplomer ni padel niti za trenutek pod sedemdeset stopinj v sredo ponoc. Tekom četrtega pa je zopet spiezal v višino.

Pomanjkanje pitne vode je bilo sporoceno včeraj v severnem delu New Jerseyja, vsled zadnje suše. Paterson, Passaic, Clifton in druge občine v Bergen okraju so bile močno prizadete vsled pomanjkanja pitne vode.

KRALJ POVABL 9000 OSEB NA "GARDEN PARTY"

LONDON, Anglija, 25. julija. — Ker se je zdravstveno stanje kralja izboljšalo, se je pripravila Buckinghamova palača, da sprejme devet tisoč gostov pri jutrišnjem vrtni veselici.

Domneva se, da bodo navzoči kralj, princ iz Walesa, vojvoda in vojvodinja iz Yorka ter številni drugi člani kraljevske družine.

BERLIN, Nemčija, 5. julija. — Požar, ki je nastal vsled neke eksplozije v napravah kisika v Boriswalde pri Berlinu, je bil pogren danes zjutraj po naporih, ki so trajali več kot dvanajst ur.

Štiri osebe so bile nevarno poškodovane, a uradniki so izjavili, da ni bil nihče usmrten.

Inšpektor Schafberger se je najbolj pogumno obnašal, ker je postal v skladischa, ko so se vrstile eksplozije, da ustavi uhajanje plina. Rešili so ga ognjegasci.

Policija je ukazala vsem prebivalcem okoliških predmetij, naj zapuste hiše, ker je pretela nevarnost, da se bodo zvršile nadaljnje eksplozije.

Med ogroženimi tovarnami se je nahajala tudi tovarna General Motors Company. Več hiš v okolici je zgorelo.

Plinski tank je stal sredi ozemlja, v katerem je divjal požar. Ognjegasci so se bali, da ogrožajo tank elevatorsko napravo Otisa ter tudi več drugih tovarn.

Vzroka eksplozije še niso ugotovili, a nekdo je sporočil, da je neki delavec spustil posodo s plinom na tla, nakar se je unel plin v drugih posodah.

PREIŠKAVA BANČNIH ŠKANDALOV

Poseben odbor poslanske zbornice bo preiskal vzroke, ki so dovedli do bankota raznih newyorskih bank.

Koncem tega tedna nameravata nadomestujoči okrajni pravnik Pecora in zvezni okrajni pravnik Tutle zaslišata štiri člane bančne privatne banke Clarke Brothers. Nadaljni tozadovni načrti bodo še objavljeni.

Istočasno je dospelo iz Albanyja poročilo, da bo bančni odsek poslanske zbornice pod vodstvom svojega načelnika odredil preiskavo novyorskih bančnih škandalov.

Governor Roosevelt, je kakor znamo, že poprej odredil tako preiskavo.

James Rae Clarke, starejši partner fallirane banke, se je v celici posvetoval s pomožnim okrajnim pravnikom Pecoru.

Domneva se, da je dal Pecora Clarku priliko uresničiti obljubo, ki je zdaj preverjajočim, namešča, da bo posnalj okoliščine, v katerih je banka bankrotirala in kam je prišel ves denar, ki je bil naložen v nji.

Uradniki Irving Trust Co., ki je upraviteljica konkurenčne mase, so včeraj rešili formalnosti za prenos lastniških pravic petih stanovanjskih hiš, ki so bile Clarkova last.

Ta poslopja predstavljajo vrednost več kot četr milijona dolarjev.

Ne bo šlo pa tako gladko z nadaljnimi hišami, katere ima Clarkova žena v Atlantic Highlands, N. J.

Njegova žena se je onesvestila, ko je poslušala njegovo priznanje, in sedaj je njeno stanje zelo opasno.

16 CARISTOV USMRČENIH

Uradniki v Nankingu so izjavili, da so se caristi zarotili s Kitajci v namenju, da uničijo mušnijska skladischa.

MOSKVA, Rusija, 25. julija. — Šestnajst pristaev bivšega carja so usmrtili agentje sovjetske tajne službe v Habarovsku, Sibirija, ker so se zarotili, da uničijo ruske mušnijske skladische ter da pobegnejo iz Sibirije v Mandžurijo.

Eksekucija vseh šestnajstih je bila danes objavljena.

V tozadovni izjavi se je glasilo, da so bili caristi delavni na Izkoku že celih šest tednov in da so bili ujeti po cevi seriji oboroženih spodov.

Pristaši bivšega carja so prehajali v Mandžurijo s pomočjo kitajske vlade ter imeli nalogo uničiti važne mostove, mušnijska skladischa ter izvršiti druga nasilna dejavnica.

V objavi je rečeno: — Prepričani smo, da so pričeli belli gardisti izvrševati načrte, da terorizirajo sovjetsko ozemlje ter ogrožajo mir dežele.

Trije voditelji ruskih belih gardistov so pred kratkim dospeli iz Pariza v Harbin ter objavili, da je njihov namen organizirati protisovjetske bojne čete.

Delali so pod vodstvom generala Nazarova, ki dela sporazumno s kitajskimi oblastmi.

POGLED NA VATIKAN

FORD NOČE PIJANCEV

Ljudje, ki pijejo alkoholne pijače, ne dobe službe v Fordovih napravah. Izjava Henry Forda za stopniku "Christian Herald".

List "Christian Herald" je objavil pogovor s Henryjem Fordom, znamenjem izdelovalcem avtomobilov.

Ford je izjavil:

— Oponejo pijače niso nikdar nizkomu koristile. Jaz sem proti njim v kakovškoli obliki. Na delo ne vzameš nobenega delavca, ki piye pri delu ali pa izven tovarne. Kako bi si drugače drznili izdelovati nekatere stroje, ki stanejo po tisoči dolarjev? Avtomobil mora biti perfektno zgrajen ter graduje ne moremo zaupati človeku, ki piye, četudi le izven tovarne. Jaz nočem, da bi delal zame kak človek, ki bi delal po žganju ali pliv ali bi obiskoval beznice.

Ford je zaključil svoja izjavjanja z besedami:

— Gazolina ni mogoče mešati z alkoholčnimi pijačami. Oponejni pijač in avtomobil ne moremo imeti obenem.

POMANJKANJE MLEKA V NEW HAMPSHIRE

CONCORD, N. H., 25. julija. — Lawrence Carlisle, pomožni poljedelski komisar, je za to jesen napovedal akutno pomanjkanje mleka, če bo trajala še naprej sedanja suša. Pašniki so tako suhi, da so farmerji prisiljeni dajati svoji živino zrno, vsed česar se bo zmanjšala produkcija mleka.

Tukajšnja policija je preiskala vse hiše ter razrožila tako bele kot rdeče Ruse. To se je najbrž zato zgodilo, ker so krožile govorice, da se bosta obe stranki spopadli.

Kitajski vojaki odhajajo še naprej proti Severu. Begunci beže proti Jugu.

FRANCIJA BO DANES UVELJAVILA MIR. POGODBO

PARIJ, Francija, 25. julija. — Francija je danes proglašila z dekretom, da bo Kelloggova mirovna pogodba pravomočna v petek, po formalnem obvestilu iz Washingtona.

Pričakuje se, da bo poslal ob teji prikljuk Briand čestitke državnemu tajniku Stimsonu, kot načelniku ameriškega urada za zunanjega zadeve.

Novica, da je kralj zopet dovolj

NAD 300 UR NEPRESTANO V ZRAKU

Curtissov enkrilnik "St. Louis Robin" je že za dva dni porazil rekord californijskega dvokrilnika "Angeleno".

ST. LOUIS, Mo., 25. julija. — Noč ob sedmih je poteklo 300 ur, od kar sta neprestano v zraku letala Dale Jackson in Forrest O'Brien. Nad takojšnjim mestom krožita v enokrilniku "St. Louis Robin".

S tem sta za dva dni porazila rekord californijskega dvokrilnika "Angeleno".

Gedalem sta sporočila, da nameravata ostati v zraku najmanj 500 ur.

Motor brežibno deluje in letala ne kažeta znakov posebne utrujenosti. Za vsakih nadaljnih 24 ur, da ostaneta v zraku, dobita \$2673.

Nad Houstonom, Tex., letata dva nadaljnja letala v zrakoplovu "Billion Dollar City", po sta za njima več kot sto ur.

POSKUS SOVJETSKIH LETALCEV

WASHINGTON, D. C., 25. julija. — Vladni departimenti so zavrsili priprave, da sprejmejo sovjetske aeroplane, ki bodo vprizorili polet okoli sveta. Prihodnji teden namejajo odleti iz Moskve ter se ustaviti tudi v New Yorku.

PIVO JE BOLJE KOT KAVA

CAPETOWN, Južna Afrika, 25. julija. — Pred angleško zvezo za napredovanje znanosti je izjavil včeraj njen novi predsednik profesor Dixon iz Cambridge, da so razne bolezni modernega časa posledice pitja čaja in kave. Če bi ljudje pili dobro pivo, bi bili boljši.

Po njegovem mnenju proizvaja pite čaja in kave prevč občutljive in nevrotične ljudi.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namenita oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Ministrski predsednik je izjavil, da namerava oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namenita oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namenita oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namenita oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namenita oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namenita oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namenita oktober meseca odpotovati v Združene države in da se ob vladni poti do vzdoljenosti glede načrta.

Angleška vlada namerava takoj ustaviti grajenje dveh križark. Nadaljni predstavnik je izjavil, da namen

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00	
In Kanado	\$6.00	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	\$3.00	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četr leta	\$1.50	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement or Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemski nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošljati po Money Order. Pri spremembah kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitrej najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

NA WICKERSHAMA SE JEZE

Ko je prečital govoril Roosevelt Wickershamovo pismo, v katerem je slednji obrazložil svoje nazore o prohibiciji, je zavrnalo v suhaškem taboru kot v sršenovem gnezdu.

Hooverja so pozvali naj Wickershamo kratkomočno odstavi.

Hoover se pa ni zmenil za ta poziv, in Wickersham je še vedno načelnik komisije, ki skuša najti načine in sredstva za točnejše izvajanje postav.

To dokazuje, da se predsednik popolnoma strinja s Wickershamovimi nazori. Kajti če bi se ne strinjal z njimi, bi bil že zdavnaj odstopil "iz zdravstvenih razlogov" ali kakega drugega vzroka.

V taboru Antisalonske Lige in drugih poboljševalcev sveta vladata žalost in obup. Hoover se jim je popolnoma izjavil. Vsledtega jim ne kaže drugega kot da si u-mijeo roke v nedolžnosti.

Toda vodni fanatiki nikdar ne mirujejo.

Osnovali so nov bojni načrt, iz katerega so popolnoma izključili predsednika.

Zdaj bodo skušali vplivati na kongres, da ne bo dovolil komisiji, kateri načeljuje Wickersham, nobenega denarja za stroške.

Kako se bo ta kampanja končala, bo pokazala bodočnost.

Kongres je že dovolil komisiji četrt milijona dolarjev.

Če potrebuje še nadaljnih sredstev, se ne ve. Naravnost ironija usode bi bila, če bi komisiji ta vsota zadostovala.

Prohibicijonisti imajo v kongresu večino in zato bodo deležni vse podpore. To pa tembolj, ker kongres ni bil nič kaj zadovoljen, ko je imenoval predsednik omenjeno komisijo.

Fanatiki se boje luči, nočajo čistosti in trepečejo pred resnico.

Kajti če pride enkrat resnica na dan ter bo vsebovana v uradnem poročilu in dostopna vsemu narodu, je kaj lahko mogoče, da bo narod odločno zahteval, naj bo enkrat za vselej konec prohibicijske sleparije in naj stopijo parmetne postave na njeno mesto.

Tega se boje fanatiki baš tako kot se boje splošnegaj ljudskega glasovanja glede prohibicijskega vprašanja.

Najbrž bo Wickershamova komisija že do prihodnjih volitev sestavila poročilo, da bo imel narod priliko natančno presestati vsakega kandidata, predno ga pošlje v kongres.

ZNAČILNA BRZOJAVKA

V Ameriki je splošno znana Gillette Safety Razor Co., ki izdeluje rezila za britve.

Ko je zasedel cesar Hirohito japonski prestol, je sprejel med drugimi tudi sledečo brzojavko:

Slava staremu japonskemu cesarstvu, ki je blagoslovljeno z dolgo in mogočno dinastijo pravičnih vladarjev! Mi se klanjamom plemenitemu značaju japonskega naroda, neumrljivemu po legendi in tradičiji ter izražamo vse spoštovanje velikemu duhu velikega vladarja. Njegovo veličanstvo japonski cesar, naj si bo svesto naše popolne udanosti.

Gilette Safety Razor Company.

Kot vse kaže, se bo Amerika počasi demokratizirala.

Dopis.

Cashmere, Wash.

Ker mi ravno dopušča čas, sem se namenil opisati po možnosti tukajšnje delavske razmire.

Kakov večina povod po Združenih državah, tako tudi tukaj na-vadnemu delavcu slaba prede. Za dokaz vam prilagam izrezek iz lista The Wenatchee Daily World z dne 19. julija 1929, iz katerega je razvidno, da je delavcev povod preveč.

Naj omenim še, da tukaj v Wenatchee Valley ni drugega dela kakor kmetije, ker pridelejo razno sadje, kakor jabolka vse vrst, hruške, breske, marelice, črešnje in drugo. Na teh kmetijah se težko dobi delo, če ni človek izcen v tej stroki. Dela so različna, katera mora vsaki razumeti, če hoče delo obdržati. Drugega dela ni razen par malih žag, ki pa obratujejo samo poletni čas in tu dela male številci ljudi. Vroče tudi ni premalo. Kaki dan je 100 in se več, tako da ni prav prijetno.

Zemlja ima tuka visoko ceno. Če je kolikaj obdelana zemlja, stane aker od tisoč do dva tisoč dolarjev in še več. Ko bi ne bilo irigacijskih naprav, bi bila ta zemlja brez vsake vrednosti, ker če ne teče voda in dan, pa ni niti sadja.

Tukaj je več slovenskih družin in so vecina vse iz Bele Krajine. Nekateri so precej premožni, seveda vse tukaj že lepo strelje let.

O kaki podporni organizaciji se nihče ne meni, kakor tudi vecina ne čita slovenskih listov.

Delavska plača za navadnega delavca 40–50 centov na uro. Delo je 10-urno. Kateri pa delajo za mesecno plačo, dobijo od \$90 do \$125 na mesec. Pozimski cas so večinoma vse odpuščeni, ker zapade precej debel sneg, vendar pa imajo prosta stanovanja.

Sadje ni prav povoljno obrodilo to leto in se nekateri pritožujejo, da ne bodo nič naredili, vendar izgubijo ne bo imel nobeden, ker bo cena precej visoka za razno sadje.

Ker sem že pričel o delu, bom tudi popisal malo navadno delo. Pravdelo se prične okoli 15. junija in to delo se imenuje "thinning" in navadno traja kake 3 tedne. Ko je to končano, ni zopet nič do konca meseca julija. Potem se zopet začne z obiranjem marelic, ki jih pa ni mnogo v Wenatchee Valley. Ta delo je tudi hitro končano in srečen je tisti, ki ujame kaj siht. To delo plačujejo ponavadi od baksa po 5, 6 do 8 centov in če nis izvežban v tem poslu, ne napravijo niti za board, zraven te pa se farmar je kaže v sklepku.

Tako je tudi obiranjem hruškev in jabolk. Lestve so od 12 do 16 čevljev dolge in ne preveč lahkne, katera mora obirale nositi in prestavljalci od drevesa do dreves.

vesa in zraven dobro paziti, da ne pokvari sadje in drevesa.

Zraven ima pa torbo ali picking bag obesen na vrtu in počavadi drži eno bakso. Tehta od 45 do 55 funtov.

Obiranje črešenj je navadno teden dni in to delo je tako težko in nevarno, ker so drevesa jako velika in visoka, plača je isto tako od funta, namreč od 2 do 3 centov funt.

Obiranje jabolk se prične 1. ali 15. septembra in traja ponavadi od 3 do 4 tednov, potem zopet besi s trebuhom za kruhom, zakaj farmar je gotov z jabolki in drugim sadjem in ne potrebuje več tvoje pomoči.

Zraven živi tukaj v Wenatchee Valley je tako draga. Za 30 ali 50 centov ne dobis nič mesa, ponavadi se vse podraži poletni čas.

Ker pride veliko tujih ljudi iz vseh vetrov Združenih držav, nekateri imajo samo polovico Forda, pa se vendar vse celo familija, ki ponavadi šteje več glad, zraven pa se pohištvo, posteljo privežejo na streho, okrog pa drugo ropotijo in tako tukajšnji trgovci vse vrst skubejo te reweže, do kosti. Če šteje družina, ki potuje za kruhom več duš, komaj oče toliko zaslubi na dan, da se borno prežive. Večina sikuhaj zunaj na prostem.

Tukaj trgovci, posebno groceristi in mesarji, moložje kar na debelic te uboge siromake. Ko je sezona končana, se ti reweže zopet selijo količini, seveda suhi. Videl sem slučaj, ko je bila družina z 9 otroci, ki bi morali hoditi že vsi v solo, pa niso, ker se vedno selijo iz kraja v kraje za kruhom in povečini pomagajo očetu posebno pri obiranju sadja, lahko si vsak misli, kaj tak clovek postane ko odraste, ki ne zna čitati, ne pisati in racunati. Po mojem mnenju je velik rewež, ker ga vsakdo z lahkoto goljufa, kar je krv oči in pa v prvi vrsti siromašnost.

Toraj naj to zadostuje za ta pot.

Prihodnje se še kaj oglašam s postovanja, ker mislim obiskati rojake po državi Minnesota.

Naj se omenim, da se mi kolona Petra Zgaga prav dopade, ali rečem ti Zgaga, da bo rewež, ce te dobijo v roke stare device, ker se jih prav nič ne dopade tvoj šnof-tobak. Pravijo, da je nekolik prehud. Čui sem od neke, seveda bolj že postarne in jesenske barve, da bo ki te bi doblega v roke, bi se tudi tebi kitalo, pa ne boš od šnof-tobaka, nekateri bolj prilegne so zacele jesti korenje. Pravijo, da pomaga za lepoto. Toraj daj jim ti Zgaga še kakšen dober svet v tvoj koloni.

Pozdrav vsem čitateljem in čitalnicam Glas Naroda širom Unije.

John Zupancich.

Zanimivosti iz Jugoslavije.

Strašna smrt radi neprevidnosti.

V Bačkem Petrovem selu se je pred dnevi pripletel strahovita nesreča, katera žrtve sta postala sešljak Stefan Horvath in njegova žena Marija. Horvath je v sobi polnil lovski patroni s smodnikom. Pred njim na mizi je stal zaboječek, v katerem je bilo 2 in pol kilograma smodnika. Horvath je pri polnenju nabojev kadil cigaretino in nesreč je hotela, da mu je padla iz ust naravnost v smodnik. Nastala je strahovita eksplozija, v hipu je bil Horvath v plamenih in gorel je kakor živa baklja. Ogenj se je razširil tudi na stanovanje. Horvathovi ženi se je vnela oblike, se predno se je prav zavedela.

Požar so opazili sosedje, ki so takoj prihiteli na pomoč. Posredili so jim že ogenj pogasiti.

Požar so opazili sosedje, ki so takoj prihiteli na pomoč. Posredili so jim že ogenj pogasiti.

Horvath in ženo so tako prepeljali v novosadsko bolnico. Mož je umrl že med prevozom, žena, ki je oprečena po vsem životu, je tudi v težavnom položaju.

Težka avtomobilска nesreča pri Prištini.

12. julija zdajtraj se je na poti Priština — železniška postaja pri-petila težka nesreča. Pri kilometru 6 se je nenadoma prevrnil potnički avto, last Ljubice Komzorovske iz Prištine, ki ga je upravljal šofér Blagoje Popović. V avtomobilu so se vozili okrožni agrarni poveljniki Pero Slavković, ki si je prebil lobanje in je v bolnici podlegel težkim poškodbam, narednik Stanišir Lazić, ki ima dve rani na glavi in si je pretresel možgane.

Lahkoverni seljaki smatrajo to za znak bližajoče se katastrofe.

60 jutrov pšenice zgorelo.
Pri Starem Bečeju so iskri iz lokomotive začiale žitno polje. Zgorelo je 60 jutrov pšenice. Gasiti ni

bilo mogoče, ker v bližini ni vode. Gasilci so sprav ogenj samo omagili in šele po trudnem napornem gasenju se jim je s pomočjo sešljakov posredilo požar udusiš.

Škoda je ogromna, pripradi so večinoma manjši posestniki.

Krvav obračun.
50-letni seljak Andrija Adri in 45-letni komnosek Peter iz subotske okolice sta si bili smrtna sovražnika. Pred dnevi je srečal Adri Kovačevičen v grozilj. Je nezmen, češ, da jo ubije. Kovačevičen je nasilnežu jedva ušla. Doma je povedala možu, da je jo Adri Preganjal z nožem. Ko se je to dne popoldne vratal Kovac domov, je srečal Adrija. Med sosedoma je nastal preprič, med katerim je Adrija nadomada potegnil nož in za zadali nasprotniku v srce. Kovač je bil takoj mrtev. Adri se izgovarja, da ga je Kovač prvi napadel in da je ravnal v silobranu.

Dva poskušena samomora v Zagreb.

Na Savski cesti je pila octovo kislino 19-letna Doroteja Jurčič. Prepeljali so ju takoj v bolničko, kjer so ji izprali želodec in je že izven nevarnosti. Vzrok samomora je bil ženska nečimurnost.

Doroteja se je namreč razstrelila.

— Na Gredici, na zagrebski periferiji, je pili octovo kislino delavec Gjuro Kodraj. Začel je bruhati kri. Prepeljali so ga sicer takoj v bolničko, vendar je malo upanja, da bo okreval.

Vzrok poskušenega samomora je brezposelnost.

Zagonetna ljubavna tragedija.

V selu pri Požegi se je odigrala nenavadna ljubavna tragedija. — Opolnički sta počila dva strela. Ko so roditelji 20-letne Anke Marinčiči priheli prestrani na dvorišče hiše, kjer sta počila strela, so našli

hebreko mrtvo, a kraj nje je lezala dvočerkva. Istočasno je prihitek Marinkovičev sedok Kovač, ki je dejal, da se je njegov pomočnik Dušan Marič ustrelil. Kako se je odigrala tragedija, se ni pojasnilo.

Očvidno gre za ljubavno tragedijo. Anka je bila namreč zaljubljena v postavnega kovačkega pomornika, ki je dobro dobit. Kovač je bil takoj mrtev. Pa da se je načelna nesreča, ki je mladenec najprej ustrelil svojega ljubčka, potem pa stekla domov in si poginal kroglo v sreči.

**POUČNE KNJIGE
MOLITVENIKI**

KNJIGARNA GLAS NARODA

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street, New York

IGRE
**RAZNE POVESTI IN
ROMANI**

MOLITVENIKI:

Marija Varhinja:	Slike iz življenja, trdo vezana	26
v plavno vezano	Slovenska narodna mladina, obseg 452 strani	150
v rdečo platno	Kraljevič berat	150
v usnje vezano	Križev pot roman (Bar) trd. vez	10
v fino usnje vezano	Križev pot patra Kupljentika	10

Srbija, začetnika	Kaj se je izmislil dr. Oks	45
Spretna luharica, trdo vezana	Levstikovi zbrani sipi	20

Sveti Pismo stare in nove zvezne	Levo trdo vezana	3
Rajski glasovi:	Sadno vino	40

v plavno vezano	Slovenska slovenica (Breznik)	10
v fino platno vezano	trdo vez.	120

v usnje vezano	Učna knjiga in berilo laskega jezika	60
v fino usnje vezano	Ljubljanske slike, Hišni lastnik, Trgovec, Kupički stranik, Uradnik, Jezicni doktor, Gostilničar, Klepetnica, Natačar, Duhanovci, Itd.	225

Nebesa Naš Dom:	Zgodovina Umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbeh	10
v plavno vezano	Zdravilna zelišča	50

v usnje vezano	Zdravilna zelišča	50
v fino usnje vezano	Zdravje in bolezni v domaći hali	120

Kriščki srca maha:	Znanost in vera (Veber)	150
v plavno vezano	v plavno vezano	80

v celodob vezano	v celodob vezano	120
v fino usnje vez.	v fino usnje vez.	150

Hrvatski molitveniki:	RAZNE POVESTI in ROMANI:	1
Utjeha starosti, fina vez.	utjeha starosti, fina vez.	1

najfinješnje vez.	najfinješnje vez.	160
Slava Bogu z mir ljudem, fina vez	Slava Bogu z mir ljudem, fina vez	150

najfinješnje vez.	najfinješnje vez.	160
Zvonče nebeski, v plavno	Zvonče nebeski, v plavno	80

fina vez.	fina vez.	1
Vlaine, najfinješnje vez.	Vlaine, najfinješnje vez.	160

Angleški molitveniki:	Angleški molitveniki: (za mladino)	1
v barvaste platnine vezano	v barvaste platnine vezano	30

v belo kost vezano	v belo kost vezano	110
Key of Heaven:	Božji dajovi	10

v usnje vezano	Božja pot na Smarje goro	70
v najfinješnje manje vezano	Božja pot na Bledu	120

(Za odrasle)	Božji izmaga, povest	10
Key of Heaven:	Cankar: Božji Krizantema	150

v fino usnje vezano	Grešnik Lenard, broš.	150
Catholic Pocket Manual:	Cvetke	150

v fino usnje vezano	Cesar Jožef II.	150
Ave Maria:	Cvetina Boregrajska	150

v fino usnje vezano	Carovnica	150
Crni panter, trd. vez.	Crni panter, trd. vez.	150

broš.	Odicerje Amerike	150
Cebelica	Crtice iz življenja na kmetih	150

Drobiz, salbi car in razne povesti — spisnik Milčinski	Pasteri Janez	150
Zadovoljstvo, romanski	Milčinski	150

2. zvezek, 1-2 snopče	Morski razbojniki	150
Govorodreja, v slov. angl. slovar	Morski razbojniki	90

Boj naletljivim boleznim	Bekije Eliza	75
Cerkniško jezero	Dalmatinske povesti	120

Domači živinodravnik, trd. vez.	Do Ohrida in Bitolja	150
Domači živinodravnik, broš.	Domači živinodravnik, broš.	125

Domači živinodravnik po Knipu:	Dede je pravil; Marinka in Skrataljki	150
broširano	broširano	125

Govorodreja	Elizabeta	150
Gospodinjstvo	Fabijola ali cerkev v Katakombarh	150

Jugoslavija, Melik I. zvezek	Fran Baorn Trenk	150
2. zvezek	Fran Baorn Trenk	150

Kratka srbška gramatika	Filozofska zgodbila	150
broš.	Filozofska zgodbila	150

Knjiga o lepem vedenju:	Franziska	150
broš.	Franziska	150

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LEV VLADYKA:

PARTIJA ŠAH

Zadnji mesec je živel Mark Irweth zelo dobro. Poučeval je ljubki stojal je v tem, da bosta dva, ki se zke, raztegnjene ustnice so nervozno v držestni goski glavir na farmi priglasita, igrala šah. Zmagovalec no drgetale. Njegov položaj je bil kritičen. Smrt je visela, na vsaki novi potezi.

Tudi Mark je začel po zgledu lepotice opazovati prihod smrti. Vi del je, kako obhaja njegovega nasprotnika groza pri misli na koncu, ki se neizogibno bliža nalk fantem. Misili smo, da bodo Italijani v par dneh v Trstu in da ga bodo Avstrije predali Lrez boja.

Mark je mogel odkloniti in ohraniti popolno diskretnost ali pa sprejeti.

Malo je pomisli, potem je pa prisil.

Povedal je vse, kar so hoteli vedeti o njem, potem je pa odšel v pravljivo sobo. Bil je prost tako dolgo, da se zglaši njegov tekme.

Hodil je na izprehod v park za palajo, dobro je jedel in pil (saj ni šlo na njegov račun), in včasih si je oglasil tudi to ali ono napol pozaobljen teorijo šaha. Samo nečesa ni razumel. Zakaj je moral biti za to sahovsko partijo podkovan v strojni tehnik!

Potem je znova pogledal, če morda ne sanja z odprtimi očmi tisto bilo je res. Stotisoč dollarjev lahko zaslubi v enem dnevu dober šahist strojne stroke.

Mark Irweth sicer ni vedel, kako spada strojna stroka k šahu, pač pa je videl v tem prst naoključja. Nekoč, v starem svetu, je študiral strojno tehniko. Šah je bil že takrat izborni. Zakaj bi torej ne poskusil?

Morda gre za navadno reklamo bedaste glave, toda kaj — riskiranosti je treba. Naslov se je glasil na New York, toda Mark mora itak nekam kreniti. Ni torej vzroka, da bi se ne mogel napotiti v New York.

Cilj je bil pred očmi. Taka stvar je mogla Irwetha vedno spraviti na noge. Od trenutka, ko mu je šinila v glavo misel, je tekjal samo za njo in ni poznal nobenih ovir.

V New York je prispel tretjeg dne zjutraj in ob enajstih je stal pred palajo, katere naslov je medkal v svojem spominu že tretji dan. Bil je še dokaj ednooblečen. Ni bil tako star, niti tako siromašen, da bi ne mogel napraviti dobrega vtisa.

Vstopil je v palajo.

Pred seboj je zagledal krasno stopnišče, okrašeno z belimi stebriki in z umetniškimi kipi. Mark je hotel kar skozi prva vrata, toda predno jih je odpri, je prihitek premrštan sluga in s tem je dobilo vprava vstopa jasnejšo obliko.

Marka je odvedel sluga v sprejemnico, v kateri je bilo energično, krasno dekle. Irweth se je predstavil v povedi, čemu je prišel. Dekle je nekaj časa molče gledalo pršileca. Njene oči so ga kar zbadale. Končno je spregovorila s prijetnim, lepo zvenecim glasom.

Mark je zvedel, da stoji pred njim Meda Bronswitowa. Zvedel je tudij, da je njen originalno idejo, ki ji je vzbudila v njem nado, da dobi stotisoč dollarjev.

Dama opicjega moža je izgubljena.

Devetnajst minut je trajal naslednja poteza. Opicji mož se je

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI
PIKNIKE,
VESELICE,
ZABAVE
OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Spominu dr. Gregorja Žerjava.

(Konec.)

"Pa kako si ti vedel za želje naših v inozemstvu?"

"Bil sem v stalni zvezi z dr. Trijantističem. Dogovorila sva se pri odhodu, da mi bo poročal o najvažnejših sklepih po posebnem zaključku v šifriranih pismih. Takrat je bilo še precej zvez z Italijo, pomagali so naši železničarji in avtocesti. Vanj sem mnogo pisal. In potem je prišla tista Cerninova poslomija z Brest Litovskim. Boljševiki so poslali v svet brezicne brzojave. Med zahtevami so imeli tudi samoodločbo narodov. Takrat nam je pomagal dr. Kavčič, ki je bil pri Kriegspresse". On nam je mnogo koristil saj ga omemlja tudi Paulovna, v svojem delu.

Od njega smo dobili že ponekod natancano besedilo brezitovskega telegrama in sem ga poslal tudi dr. Kramerju, ki ga je, če se ne motim hitro v "Slov. Narodu" v celoti objavljal. Dunajski listi pa so ga prinesli nepopolnoma ujeti zaradi motnjav v zraku. Tako je izšel brzozev "verstuenelt". To je bil hal v parlamentu, ko je dr. Korosec predčital naše pravilno besedilo. Vsi so se držali za glave, odkod imamo podatke in zvez. To so bili lepi časi...

Njegovo lice se je razjasnilo, kadar je pozabil na vse prestane muke prejšnjih dni.

"Takrat se je veselo delalo. Cele noči smo sestavljali interpelacije. Sestavil sem jih nič manj kakor 130, da sta jih podala dr. Korosec in dr. Rybar. Pomagal mi je Majcen in drugi. Gradiva smo imeli dovolj. Vse svinjarje, ki so jih uganjali po Srbiji, po Bosni in drugod, so prisile na vrsto. Najhujše je bilo, ko je dr. Korosec interpeliral zaradi zločinov v Trebinju. Tam je general Braun dajal obešati po najmanj pet ljudi na dan. Ko je dr. Korosec v "Herresauschussu" predčital nato interpelacije so generali kar skakali jokali od jeze in skrivali z zombi. Mi pa smo poskrbeli zato, da so šle interpelacije v inozemstvo in so tam zvedeli, kaj počedenje avstrijska vlada v domačih deželah in na Balkanu. Takrat smo triumfirali sam ne vem, kako sem vzdrlal — a takrat sem res mnogo delal. Pa sem bil celo kar tako brez dovoljenja na Dunaju.

Gladil se je po laseh in zbiral misli.

"Zdaj je bilo hujše, imeli so dokaz... Sam ne vem, kako sem se rešil. Odpeljali so me v Ljubljano na vojno sodišče. Milena je takrat mnogo prestala — tam dol vojna fronta — ja pa v šentpeterski vojašnici. V sosednih celicah sta bila Kromar in Brenc. Slišal sem, kako je vojni kurat pripravljal Kromarja na smrt. Jokal je ves čas in zagotavljaval, da je nedolzel. Pred vratu so se ponoci pogovarjali vojaki p tem, ali bom obesen ali ustreljen. To so bile težke noči, vendar sem da mi gre za glavo. Skoraj sem že sklemil z življenjem..."

Zamislil se je z radostnim namehkom, kar da se spominja svojih najlepših dni.

"In potem?"

"No, potem je prišla pot v Ženevo in konec vojne. A to ni več takoj interesantno. Hitro je preslo."

Zastajal mi je skoraj dih, ko je pripovedoval s takšnim mirom o svojih najmučnejših dneh in najnevadnejših trenutkih, ki je šel skozi njo do visokih ciljev svobode — in sedaj, ko se je odpril svet in je prišlo vse, za kar se je boril — ne več važno, vse je znano in razumljivo. Saj drugega ni želel in vse žrtve so se mu zdele majhne in brezpomembne v primeri s svobodo, ki jo je v toliki meri pomagal praporiti svojemu narodu.

"Potegnil je z roko preko čela, kar da bi si hotel pregnati težke misli."

"Strokovnjaka za pisavo sta bila prof. Franke in prof. Vesel. Sio je samo za en znak, po katerem se je dala stvar drugače tolmaciti. V tem se nista strinjala in ne vem, kako — zagovarjal sem se dosledno in odločno — in bil oproščen. Še danes mi je nejasno, kako se je vse to zgodilo. Kakor v sahiji se mi zdi."

"Pa vsaj to napiši, tega ne vele, razven tebe."

Pogledal me je, kakor da me ne razume, in nadaljeval popolnoma mirno:

"No, in potem smo prišli v Gimunden. Tam sem bil konfiniran, pa je bilo prav prijetno. Živeli smo precej svobodno in dr. Brezigar, ki je bil pri aprovizaciji na Dunaju, je lepo skrival za nas. Skoraj letovišče... Potem so se spomnili, da sem prav za prav vojak, čeprav sem bil že v mirem času superarbitiran.

Mesece novembra 1916 sem "ajnrikal" v Judenburg. Tam je bil dr. Jamar, bili so naši fantje in naši ljudje. Tako sem se srečno izmazal in prišel v Gradič kjer se je moja družina medtem nastanila. To je bilo v začetku I. 1917. Vojna se je medtem že obračala na našo stran in smo se pripravljali. Dr. Kramer pri "Slov. Narodu" v Ljubljani, ja v Gradič pozneje na Dunaju, kjer je dr. Brezigar že vzpostavil tesne zveze s češko mafijo. V jeseni sem bil v Pragi, kjer smo imeli posvetovanje z dr. Kramarjem, Štepankom in dr. Samalom. Takrat sem pisal brošuro, ki je izšla anonimno: "Die nationale Abgrenzung im Suden". To je naredilo precej hrupa. Saj se komaj se spominjam, kaj so sem takrat to razrešitev predstavil."

Trije možje so stopili predenji. Odvrnil je pogled na Mede in se zagledal mirno na nje, kako merijo. Na videz je bil miren, v resnicu pa beseln. Partijo je izgubil iz usmiljenja. Imel je usmiljenje s sovražnikom. Vrag naj ga vzame. Še pes ne bo zaljal po njem.

V očeh se mu je začelo temnititi. Nekam dolgo so merili. Kar so zadaneli trije strelci. Strelci so puške posvetili, a Mark je še vedno stal.

— Mat! — je vzkliknil opicji mož zmagoslavje.

Mark je zatisnil oči, potem se je pa vrvrnaval in nasmehnil Medi.

— No, poskrbite, da bo čim prej končano.

Odvedli so ga na dvorišče. Trije možje so mu ponudili robe, da bi si zavezal oči. Odklonil ga je in nepremično je gledal Medo, ki ga je seveda spremila na morilce. Rad bi se bil nasmehnil, ker je vedel, da ona, ki je kupila ta mučni prizor za 100.000 dollarjev, ne bo videla na njegovem obrazu drugega, nego smehljaj in zamevanje.

Trije možje so stopili predenji. Odvrnil je pogled na Mede in se zagledal mirno na nje, kako merijo. Na videz je bil miren, v resnicu pa beseln. Partijo je izgubil iz usmiljenja. Imel je usmiljenje s sovražnikom. Vrag naj ga vzame. Še pes ne bo zaljal po njem.

V očeh se mu je začelo temnititi. Nekam dolgo so merili. Kar so zadaneli trije strelci. Strelci so puške posvetili, a Mark je še vedno stal.

— Pustite ga, — je dejala Meda in se obrnila k Marku.

— Iskala sem moža, ki je v resnicu pogumen. Našla sem ga. Poleg tega sem se prepričala, da je res plemenit. In baš takega sem iškala.

Videlo se je, da je utrujen in da

je moral biti šahist podkovan v strojni tehniki. Meda je namreč podredovala po očetu veliko strojno tovarno. Tovarna in Meda sta vplivala na konec njegovega pustolovskega življenja, kajti bogati tovarnarji se navadno ne navdušujejo z pustolovščino, posebno če so o-

mukoma zbirajo misli. Saj bi to bila cela knjiga, če bi pisal o vsem.

"In potem sem prisel na Dunaj. Dr. Korosec — rekli smo mu "ata" — je bil zelo pridem. Vse je storil, kakor smo rekli. Zadeli smo v Zagreb izdati "Glas Srba Hrvata i Slovenaca". Tako smo imeli svoje glasilo. Vanj sem mnogo pisal. In potem je prišla tista Cerninova poslomija z Brest Litovskim. Boljševiki so poslali v svet brezicne brzojave. Med zahtevami so imeli tudi samoodločbo narodov. Takrat nam je pomagal dr. Kavčič, ki je bil pri

"Kriegspresse". On nam je mnogo koristil saj ga omemlja tudi Paulovna, v svojem delu.

Od njega smo dobili že ponekod natancano besedilo brezitovskega telegrama in sem ga poslal tudi dr. Kramerju, ki ga je, če se ne motim hitro v "Slov. Narodu" v celoti objavljal. Dunajski listi pa so ga prinesli nepopolnoma ujeti zaradi motnjav v zraku. Tako je izšel brzozev "verstuenelt". To je bil hal v parlamentu, ko je dr. Korosec predčital naše pravilno besedilo. Vsi so se držali za glave, odkod imamo podatke in zvez. To so bili lepi časi...

Njegovo lice se je razjasnilo, kadar je pozabil na vse prestane muke prejšnjih dni.

"Takrat se je veselo delalo. Cele noči smo sestavljali interpelacije. Sestavil sem jih nič manj kakor 130, da sta jih podala dr. Korosec in dr. Rybar. Pomagal mi je Majcen in drugi. Gradiva smo imeli dovolj. Vse svinjarje, ki so jih uganjali po Srbiji, po Bosni in drugod, so prisile na vrsto. Najhujše je bilo, ko je dr. Korosec interpeliral zaradi zločinov v Trebinju. Tam je general Braun dajal obešati po najmanj pet ljudi na dan. Ko je dr. Korosec v "Herresauschussu" predčital nato interpelacije so generali kar skakali jokali od jeze in skrivali z zombi. Mi pa smo poskrbeli zato, da so šle interpelacije v inozemstvo in so tam zvedeli, kaj počedenje avstrijska vlada v domačih deželah in na Balkanu. Takrat smo triumfirali sam ne vem, kako sem vzdrlal — a takrat sem res mnogo delal. Pa sem bil celo kar tako brez dovoljenja na Dunaju.

Gladil se je po laseh in zbiral misli.

"Zdaj je bilo hujše, imeli so dokaz... Sam ne vem, kako sem se rešil. Odpeljali so me v Ljubljano na vojno sodišče. Milena je takrat mnogo prestala — tam dol vojna fronta — ja pa v šentpeterski vojašnici. V sosednih celicah sta bila Kromar in Brenc. Slišal sem, kako je vojni kurat pripravljal Kromarja na smrt. Jokal je ves čas in zagotavljaval, da je nedolzel. Pred vratu so se ponoci pogovarjali vojaki p tem, ali bom obesen ali ustreljen. To so bile težke noči, vendar sem da mi gre za glavo. Skoraj sem že sklemil z življenjem..."

Zamislil se je z radostnim namehkom, kar da se spominja svojih najlepših dni.

"In potem?"

"No, potem je prišla pot v Ženevo in konec vojne. A to ni več takoj interesantno. Hitro je preslo."

Zastajal mi je skoraj dih, ko je pripovedoval s takšnim mirom o svojih najmučnejših dneh in najnevadnejših trenutkih, ki je šel skozi njo do visokih ciljev svobode — in sedaj, ko se je odpril svet in je prišlo vse, za kar se je boril — ne več važno, vse je znano in razumljivo. Saj drugega ni želel in vse žrtve so se mu zdele majhne in brezpomembne v primeri s svobodo, ki jo je v toliki meri pomagala praporiti svojemu narodu.

Umolnil je in poznala se mu je utrujenost. Videlo se je, da ga se obletavajo misli, da je poleg spomina se toliko drugih, enako važnih in zanimivih, a da je vse to nekam zginilo, nekam daleč kakor v pozabljenju pred svetlobo sedanjih dni. In on je tako nerad govoril sam o sebi! Komaj da sem par utrinkov rešil pozabljenje. Marsikaj se bo pokazalo še v zvez z drugimi spomini ako jih bodo njeni soborci napisali.

Sedel je mimo na svojem načinjanju in mi podal roko.

Težka je bila njegova pot do cileja in zelo se je da ga je usoda same vodila in varovala da je prišel do vrha.

Dr. Ivan Lah.

Težka je bila njegova pot do cileja in zelo se je da ga je usoda same vodila in varovala da je prišel do vrha.

Težka je bila njegova pot do cileja in zelo se je da ga je usoda same vodila in varovala da je prišel do vrha.

Težka je bila njegova pot do cileja in zelo se je da ga je usoda same

Mlada ljubezen.

ROMAN

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje)

To bo treba zajeziti! — je rekel tesar Silverju. — In nato je treba postaviti lesen most preko! V osmih dni ga bom izdelal.

— Ti bos tudi rabil zidarska dela, — je rekel zidar. — Mene vzemim Montguilhem!

Kovac je predlagal, naj se postavi zelenzo ograjo. — Ta bi bila zares potrebna!

— Da, seveda, a Slap teče preveč takuk odprto. — je pripomnil lastnik gozdarske šole. — Treba je le iti mimo po cesti in vsado ga lahko vidi. Prav nič bi ne škodilo, če bi ga zakrili s par drevesi, kot pri gospodru župniku.

Vspriče teh stenilnih ponudb je pričel Silver postajati nemirjen.

— Denarja nimam, — je rekel.

— O, denarja ti bodo posodili, kolikor ga hočeš. Sploh pa te ne bo došlo stalo. Mi bomo napijavili vse zelo poceni!

— Ali se boljše! Plačaš nam šele po prvem letu, ko bo Slap že nekaj prinesel!

Lahko postrežljivi so bili vsi! Silver se jim je zahvalil iz vsega srca. Oči so mu žarele upanja in sreče. Sedaj bo lahko postal bogat, bogat kot abej in Jakobina!

Kako rožnata je ležala pred njim bodočnot! Ozrl se je naokrog. Skoro ves Gargos je bil zbran. Abej pa ni bilo nikjer in to ga je nekoli vznenimil. Kako je pač sprejel ta dogodek?

Tega vprašanja si ni stavljal Silver brez nemira.

Naenkrat nekako ob polstirih popoldne, ga je zagledal pred župniščem. Z brevirjem v roki ter s klobukom, goboko potlačenim na obraz se je počasi približal Jakobinov varuh.

— Abej Bordos prihaja, — se je glasilo od vseh strani. — Nič posebno ni vrzadoščen!

Silver je čutil, kako je zardel, povesil glavo ter ni rekel nobene besedice.

Abej ga ni zapazil. Približal se je, pozdravil vse ter vprašal na to:

— No, ali tele se vedno?

— Da, gospod župnik!

— Dobro, dobrol! Naj le teče!

Naenkrat pa je postal rdeč kot piruh. Zapazil je namreč Silverja. Ob tem pogledu se ni mogel več obvladati. Pričel se je tresti, njegove oči so metale bliske in za trenutek je imel občutek, da mora kričati kot blaznež.

Nato pa je odkorakal proti mlademu vođniku ter vprašal z zaničljivim glasom:

— No, kako kaj, moj gospod Pirenofil? (Ljubitelj Pirenej).

— Tako, tako! — je odvrnil Silver plaho.

— No, kaj mislite o tem, če se vam poljubi?

— Kaj naj si mislim, gospod župnik? Veselim se, seveda.

— Tako, vi se veselite? Zakaj pa? Ta Slap vam kvare travnik. Ne razumem, kako se morete tega veseliti?

— Taga pač ni težko uvideti! Včeraj nisem imel niti belliča, a danes smem upati, da si bon pridobil premoženje!

— Pridobil premoženje? Kako mislite to?

— Ej no, potom svojega Slapa!

Abej je izzivalno prekrižal roki, kot je storil pred osmimi dnevi v duplini.

— Potom svojega Slapa? Kaj pač, moj fantiček? Ali res mislite, da pripada ta Slap vam?

— No, sem mislli vendar...

— Moj je, gospod moj! Moj kot poprej, ali razumete? Jaz vam nisem prodal drugega kot zemljišče!

— Dovolite vendar! Ker se nahaja Slap na mojem ozemlju...

— Na vašem ozemlju? Kaj naj pomenja to? Taka nesramnost!

Razumite vendar, da nimate ničesar. Ta kos travnika sem pred štiri leti prodal za dvajset pištol Francois Montguilhelmu!

— Dvajset pištol je bila moja last!

— To me prav nič ne briga! O tem nočem ničesar vedeti. Vi ste bili mladoletni ter niste mogli ničesar kupiti. Kupčija je bila sklenjena na ime vašega oceta!

— Za njegovega sina Silverja Montguilhelma!

— To me prav nič ne briga!

— Meni pa še prav posebno ne! Če vam jé prav ali ne, jaz sem litsnik tega posestva ter bom vsled tega tudi lastnik Slapa!

— Vi ste nesramen človek!

— Vi stojite takuk na mojih tleh, gospod župnik, in slišal sem, da je treba gostu odpustiti.

— Vi ste lovor ter se ne pustite ugnati od ošabnosti. Videli se bomo pred sodnijo.

— Kadarkoli hočete,

— Da, še so sodniki v Tarbesu, bomo videli, če mi morete vzeti moj Slap! Pred sodiščem pojdeva!

Pri teh besedah je pritisnil abej svoj klobuk na glavo te rse napotil proti domu. Bil je kot slep od jeze ter je držal brevir, katerega je ravno odprl, narobe predse.

— Ta majhna krota! — je mrmral.

Ko je dosegel do vrat svoje hiše, mu je stopil nasproti tuj zakonski par, najbrž prvi kopališki gostje iz Aigues-Vives.

— Oprostite, gospod župnik, — je rekla dama z močnim angleškim naglasom. — Ali bi lahko videli Slap?

Abej se je vzravnal.

— Midva se morava vendar obrniti na vas?

— Zaenkrat ne, — je rekel duhovnik ter močno zardel.

— In kje morava vprašati?

— Da vidita Slap? Tamle!

— Kje?

— Na drugi strani cerkve... vedno naravnost! — je mrmral. — Ali me smatraste morda za kažipota?

Ko je videc blesteti se med prsti dame dva franka, je potegnil ključ iz žepa, pohitel kot vilha v župnišče ter zaloputnil vrata za seboj.

— Na sodniji se bomo zmenili! — je mrmral, ko je odšel sopihajoč po stopnicah.

Ko je dosegel gori, je hitro izplil požirek vina, da olajša naduho ter jezo potolaž.

PETO POGLAVJE.

Abej Bordos se je zaklenil v svojo sobo ter odprl veliko omaro iz hrastovega lesa.

— Bomo že videli! — je rekel naglas predse.

Ob istem času je pomaknil stol k omari, spezal na stol ter vzel iz najbolj vrhnega predala cel kup cerkevnih knjig, zvezkov, ki so bili oviti v ravnobarvne ovitke. Ko je položil vse to na mizo, je poiskal očala, jih skrbno obrusal ter pričel neumorno brskati med zaprašenimi listi.

Ko je iskal par minut, je potegnil na dan višnjev zvezek, opremil s sledetim napisom: — Registratura mojstra Labourtha, notarja v Argelz.

— Tukaj je! — je vzkliknil abej.

(Dalje prihodnjic.)

Razlika med lažjo in neresnico.

Pogosto se sliši očitek, da ta ali v čem obstoja ta zveza. Izvod tega ona trditev ni resnična in da dotična čudnega položaja more najti samo ki jo je izreklo. Ljudje smatrajo, da sta pojma lagati in govoriti neresnico. Če govoriti neresnico nič ne razdržujo zvezno. ni mogoče govoriti o laži. Človek lahko misli brez vsakega če kdor govoriti neresnico. Ali more na lagati, ne da bi hotel govoriti neresnico. Mnogi to so vprašanja, ki morajo zanemariti, ker imajo dvojno nujnost za onega, ki laže: sodišča pogosto opraviti z laži pred samim seboj in laži pred mil, katerim se očita laž, ali ki se cutijo zaradi laži prizadete.

Lagati in govoriti neresnico sta res dva razdržujo zvezana pojma. Napačno je misliti, da laž je vsak, kdor govoriti neresnico. Če govorimo o lagaju, si moramo nujno predstavljati človeka, ki je nekaj izreklo. Iz tega sledi, da predpostavljajo laganje vsaj dvoje eno, eno, kateremu se nekaj trdi, in drugo, ki to trditev izreče. Človek, ki laže, vedno nalaže nekoga. Laža in laganje predpostavljata vedno izvestno razmerje med ljudmi. To razmerje imenuje nekateri socijalni moment.

Kaj predstavlja laž sama po sebi? Nekateri trdijo, da je razdržujo zvezana z govorjenjem neresnico. Toda kakšna je ta zvezna? Ali laže vsak, kdor pove komu nekaj, kar ni res? Očividno ne. Vsak razumen človek mora priznati, da je neresnica marsik, kar so učili Platon, Spinoza, Kant in drugi mislici. Ali je pa s tem rečeno, da so mojstrsko in preprečevalno, da skoraj verjamajo svojim lažem. V govorju pomenu to ni izključeno. Toda v trenutku, ko tak človek požanje, da njegove trditve niso resnične, nehi v strogem pomenu besede lagati. Človek je lažnivec, dokler se zaveda, da je to, kar govoriti vprincipi drugih neresnic, ki jo hoče drugim vtepsi v glavo. Čim se pa več ne zaveda, da hoče povedati drugim neresnico, neha biti lažnivec v pravem pomenu besede.

Iz tega tudi nujno sledi, da človek ne more lagati nehot. Laži, ki bi jo izreklo človek nehot, sploh ne. Vsaka laž predpostavlja namen odnosno voljo povedati nekomu nekaj kar ni res. Rekli smo že, da laganje, ni navadno govorjenje neresnice in da mora takoj z doma. Sluga ne opazi, da je odšel gošpodar z doma in zato zatrjuje vsakemu posetniku, da gospoda ni doma. Mož laže in niti najmanj nevdomi, da je nalagal dotičnika, kateremu je izjavil, da je odšel gošpodar z doma. Kljub temu, da laže, pa ne govoriti neresnico, marveč trdi nekaj, kar je res. Primerov, da govoriti človek, ki laže, v bistvu resnico, je v vsakdanjem življenju mnogo. Iz tega sledi, da ni vsako laganje govorjenje neresnico.

Nastane čuden položaj. Vsako govorjenje neresnice ni laž, na drugi strani pa tudi vsako laganje ni govorjenje neresnice. Med laganjem in govorjenjem neresnice je že tesna zveza, a vendar še ni jasno, kaj takole razdeljeno:

njive	2 ha	23 a	64 m
travniki	20 a	46m	
vinograd	5 a	86 m	
pašniki	1 ha	26	95 m
gozdi	1 ha	80 a	66 m
stavbišče	3 a	13 m	

1 joh je 57% arov.

1 ha (hektar) je 100 a (arov).

Pruda se tudi vse gospodarsko

orodje, ki je potrebno na kmetiji.

Hiša je zidan; toplar-kozolec,

meseč. — Oglasite se na: A. A. Lehrman, 816 St. John Street,

Monroe, La., ali pa na: — Philip James, R. 1, Box 8 D, Vicksburg, Miss.

(6x 26,27,29&2,3)

243 Vaverly Ave., Trinidad, Colo.

(3x 26.—29.)

MISSOURI

St. Louis, A. Nahm.

Benton, John Balant, Joe Hilti

Cleveland, Anton Bobek, Char-

Karlinger, Louis Rudman, Anton Nib-

ich, Math. Slapnik.

OKEHON

Oregon City, J. Kobas.

PENNSYLVANIA

Ambridge, Frank Jakob.

Bessemer, Louis Hribar.

Braddock, J. A. Germ.

Broughton, Anton Ippol.

Claridge, Fr. Tushar, A. Jerina

Conemaugh, J. Brezovec, J. Pla-

V. Rovanek.

Crafton, Fr. Machek.

Export, G. Previč, Louis Supanč.

A. Skerl.

Farrell, Jerry Okor.

Forest City, Math. Kamin.

Greensburg, Frank Novak.

Homer City in okolici, Frank P.

ronachack.

Irwin, Mike Paubek.

Johnstown, John Polanc, Martin R.

roventi.

Kraya, Ant. Tandell.

Luzerne, Anton Omolnik.

Manor, Fr. Demshar.